

УДК 619: 616.98: 578.828.11Л : 636.22/.28 (477.74)

Горобей О. М., к.вет.н., доцент

E-mail: gorobey@te.net.ua

Савченко В. І., к.вет.н., доцент ©*Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЕПІЗООТИЧНОГО ПРОЦЕСУ ТА РОЗРОБКА ЛІКВІДАЦІЙНО-ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ПРОТИ ЛЕЙКОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ У ТАРУТИНСЬКОМУ РАЙОНІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Серед багатьох хвороб неопластичної етіології у тварин важливе значення мають лейкози. Ці захворювання реєструються на всіх континентах світу, мають тенденцію до розповсюдження і спричиняють значні економічні збитки, які зумовлені загибеллю тварин, їх вимушеним забоєм, передчасним вибраковуванням маточного поголів'я, руйнуванням селекційно-племінної роботи, недоотриманням приплоду, а також зниженням продуктивності. Дослідження проводилися у Тарутинській районній державній лікарні ветеринарної медицини в Одеській області, в її структурних підрозділах та в Тарутинській районній державній лабораторії ветеринарної медицини. Метою роботи було вивчення особливостей епізootичного процесу та узагальнення заходів боротьби з лейкозом великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області.

Дослідженнями встановлено, що лейкоз великої рогатої худоби є актуальним захворюванням для Тарутинського району Одеської області, тому, що по сьогоднішній день реєструються поодинокі випадки виявлення РІД позитивних тварин (у 2014 році – 29 голів). Проведення серологічних досліджень (РІД) всього поголів'я великої рогатої худоби району – є основою комплексу профілактичних заходів щодо лейкозу великої рогатої худоби. Лише комплексний підхід до профілактики лейкозу великої рогатої худоби дає можливість району залишатися благополучним сьогодні і в майбутньому.

Ключові слова: лейкоз великої рогатої худоби, велика рогата худоба.

УДК 619: 616.98 : 578.828.11Л : 636.22/.28 (477.74)

Горобей А. М., к.вет.н., доцент, **Савченко В. І.**, к.вет.н., доцент*Одесский государственный аграрный университет, Одесса, Украина*

ОСОБЕННОСТИ ЭПИЗООТИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА И РАЗРАБОТКА ЛИКВИДАЦИОННО-ПРОФИЛАКТИЧЕСКИХ МЕРОПРИЯТИЙ ПРОТИВ ЛЕЙКОЗА КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА В ТАРУТИНСКОМ РАЙОНЕ ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

Среди большого количества болезней неопластической природы у животных лейкозы занимают значительное место. Эти болезни регистрируются на всех континентах мира, имеют тенденцию к расширению и наносят существенный экономический ущерб, который обусловлен гибелью животных, их вынужденным забоем, преждевременной выбраковкой маточного поголовья, разрушением селекционно-племенной работы, недополучением приплода, а также снижением продуктивности. Исследования проводились в Тарутинской районной государственной больнице ветеринарной медицины в Одесской области, в ее структурных подразделениях и Тарутинской районной государственной

лаборатории ветеринарной медицины. Целью работы являлось изучение особенностей эпизоотического процесса и оптимизация мероприятий борьбы с лейкозом крупного рогатого скота у Тарутинском районе Одесской области.

Исследованиями установлено, что лейкоз крупного рогатого скота является актуальным заболеванием для Тарутинского района Одесской области, потому что по сегодняшний день регистрируются одиночные случаи РИД-положительных животных (в 2014 году – 29 голов). Проведение серологических исследований (РИД) всего поголовья крупного рогатого скота – основа комплекса профилактических мероприятий против лейкоза крупного рогатого скота. Только комплексный подход к профилактике лейкоза крупного рогатого скота дает возможность району оставаться благополучным на сегодняшний день и в будущем.

Ключевые слова: лейкоз крупного рогатого скота, крупный рогатый скот.

UDC 619: 616.98 : 578.828.11Л : 636.22/.28 (477.74)

Gorobey A. M., candidate of veterinary sciences, docent,

Savchenko V. I., candidate of veterinary sciences, docent,

Odessa state agrarian university, Odessa, Ukraine

FEATURES EPIZOOTIC PROCESS AND THE DEVELOPMENT OF THE LIQUIDATION AND PREVENTIVE MEASURES AGAINST BOVINE LEUKOSIS IN TARUTINSKY AREA OF ODESSA REGION

Among a large number of diseases of the neoplastic nature at animals leukoses take an important place. These diseases are registered on all continents of the world, tend to expansion and cause essential economic damage which is caused by death of animals, their compelled face, premature rejection of a uterine livestock, destruction of selection and breeding work, short-reception of an issue, and also decrease in efficiency. Researches behind a subject were conducted in Tarutinsky regional state hospital of veterinary medicine in Odessa region, in its structural divisions and Tarutinsky regional state laboratory of veterinary medicine. The purpose of work is studying of features of epizootic process and optimization of actions of fight and prevention with a leukosis of cattle at Tarutinskomu the region of Odessa region.

By researches it is established that the leukosis of cattle is an actual disease for the Tarutinsky region of Odessa region because till today single cases of READ-positive animals are registered (in 2014 – 29 heads). Carrying out the serologicheskikh of researches (RID) of all number of cattle – a basis of a complex of preventive actions against a leukosis of cattle. Only the integrated approach to prevention of a leukosis of cattle gives the chance to remain to the area safe today and in the future.

Key words: leukosis of cattle, cattle.

Вступ. Серед багатьох хвороб неопластичної етіології у тварин важливе значення мають лейкози [1, 2].

Ці захворювання реєструються на всіх континентах світу, мають тенденцію до розповсюдження і спричиняють значні економічні збитки, які зумовлені загибеллю тварин, їх вимушеним забоем, передчасним вибраковуванням маточного поголів'я, руйнуванням селекційно-племінної роботи, недоотриманням приплоду, а також зниженням продуктивності [1, 3–5].

Враховуючи вищевикладене, метою наших досліджень було вивчення особливостей епізоотичного процесу та узагальнення заходів боротьби і профілактики з лейкозом великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області.

Матеріал і методи. Дослідження за темою проводилися у Тарутинській районній державній лікарні ветеринарної медицини в Одеській області, в її структурних підрозділах та в Тарутинській районній державній лабораторії ветеринарної медицини.

Матеріал дослідження:

- Результати епізоотичного обстеження епізоотичних вогнищ щодо лейкозу великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області.
- Статистичні дані Тарутинської районної державної лікарні ветеринарної медицини.
- Хворі на лейкоз великої рогатої худоби тварини.

Методи дослідження:

- при вивченні особливостей епізоотичного процесу, перебігу і клінічного прояву лейкозу великої рогатої худоби використовували комплексний епізоотичний метод;
- діагноз щодо лейкозу великої рогатої худоби ставили комплексно;
- клінічне обстеження хворих та патологоанатомічний розтин тварин, що були забиті, проводили за загальноприйнятими методиками;
- отриманні результати досліджень обробили методами математичної статистики.

Результати дослідження. Епізоотична ситуація в Тарутинському районі Одеської області щодо лейкозу великої рогатої худоби за 2006–2014 роки наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Епізоотична ситуація щодо лейкозу великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області за 2006–2014 рр.

Неблагополучні господарства	Роки								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ЗАТ «Дружба»	*	-	-	-	-	-	-	-	-
СВК «Колос»	*	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього неблагополучних господарств	2	0	0	0	0	0	0	0	0

Із даних, які наведено в таблиці, видно, що район з 2007 року благополучний.

У 2006 році неблагополучних господарств у районі було лише 2: ЗАТ «Дружба» та СВК «Колос».

До 2007 року РІД позитивних на лейкоз тварин у неблагополучних сільськогосподарських підприємствах утримували ізолювано, а в присадибних господарствах здавали на забій. У цьому році все поголів'я великої рогатої худоби, що позитивно реагувало на лейкоз по РІД, було здано на вимушений забій. Таким чином було оздоровлено Тарутинський район Одеської області від лейкозу великої рогатої худоби.

Кількість тварин, хворих на лейкоз великої рогатої худоби, по рокам за період, що досліджується, у Тарутинському районі Одеської області наведено у таблиці 2.

Із даних, які наведено у таблиці, видно, що кількість тварин, хворих на лейкоз великої рогатої худоби, із року в рік зменшується. Але потрібно відмітити, що РІД позитивні тварини виявляються донині у приватному секторі.

Також хочеться відмітити, що поголів'я ВРХ в районі за цей період суттєво зменшилось за рахунок господарств. Поголів'я у приватному секторі суттєво не змінилося.

Лейкоз великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області у сільськогосподарських підприємствах з 2011 року не реєструється, він донині реєструється лише у приватному секторі.

Все вищевказане поголів'я було забите на м'ясопереробному підприємстві.

Усі тварини, що позитивно прореагували по РІД, були завезені на територію району із порушеннями зооветеринарних вимог:

- перед перевезенням тварин не досліджували на лейкоз (відсутня у власників тварин ветеринарне свідоцтво Ф-1);
- стосовно завезення тварин ветеринарну службу району ніхто не попередив;
- не було проведено профілактичного карантину.

Для поліпшення епізоотичної ситуації у Тарутинському районі Одеської області щодо лейкозу великої рогатої худоби було розроблено комплекс ліквідаційних та профілактичних ветеринарних заходів з урахуванням ситуації на місці.

Таблиця 2

Динаміка інфікованих тварин на лейкоз великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області за 2006–2014 рр.

Показники		Поголів'я ВРХ в районі		Виявлено РІД позитивних		% інфікованих		
		Всього	в т.ч. корів	Всього	в т.ч. корів	Всього	в т.ч. корів	
Роки	2014	Господарства	1546	891	-	-	0	0
		Приватний сектор	4951	3986	29	29	0,62	0,73
		Всього	6137	4877	29	29	0,47	0,59
	2013	Господарства	1699	924	-	-	0	0
		Приватний сектор	4745	4096	63	63	1,32	1,54
		Всього	6444	5020	63	63	0,98	1,25
	2012	Господарства	1198	601	-	-	0	0
		Приватний сектор	3989	3316	111	103	2,8	3,1
		Всього	5187	3917	111	103	2,2	2,6
	2011	Господарства	1667	661	-	-	0	0
		Приватний сектор	5840	4167	83	81	1,4	1,94
		Всього	7507	4828	83	81	1,11	1,68
	2010	Господарства	2270	1644	4	1	0,18	0,06
		Приватний сектор	4166	3644	86	83	2,06	2,28
		Всього	6436	5288	90	84	1,4	1,6
	2009	Господарства	2564	1741	16	14	0,62	0,8
		Приватний сектор	4334	4007	51	47	1,18	1,17
		Всього	6898	5748	67	61	0,97	1,06
	2008	Господарства	2598	1765	-	-	0	0
		Приватний сектор	4316	3894	-	-	0	0
		Всього	6914	5659	-	-	0	0
	2007	Господарства	2891	1998	3	2	0,1	0,1
		Приватний сектор	4756	4099	34	32	0,71	0,78
		Всього	7646	6097	37	34	0,48	0,56
2006	Господарства	3124	2018	102	92	3,3	4,6	
	Приватний сектор	4917	3768	54	48	1,1	1,3	
	Всього	8041	5786	156	140	1,9	2,4	

До комплексу заходів входять організаційно-господарські та спеціальні ветеринарно-санітарні заходи.

Заходи діють на всі три ланки епізоотичного процесу лейкозу великої рогатої худоби: хвора тварина – фактори передачі – сприйнятливі тварини.

Впровадження вищевказаних заходів дало можливість покращити епізоотичну ситуацію щодо лейкозу великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області. Але донині зустрічаються випадки захворювання великої рогатої худоби на лейкоз.

Це пов'язано з такими недоліками в роботі щодо профілактики цього захворювання:

- проводиться недостатня роз'яснювальна робота ветеринарною службою району серед населення;
- недотримання власниками тварин вимог щодо годівлі, утримання та експлуатації великої рогатої худоби;
- широко розповсюджене природне парування в приватному секторі.

Усунення вищевказаних недоліків може дати можливість і в подальшому залишатися Тарутинському району Одеської області благополучним щодо лейкозу великої рогатої худоби.

Висновки. Лейкоз великої рогатої худоби є актуальним захворюванням для Тарутинського району Одеської області, тому що донині реєструються поодинокі випадки виявлення РІД позитивних тварин (у 2014 році – 29 голів).

1. Проведення серологічних досліджень (РІД) всього поголів'я великої рогатої худоби району є основою комплексу профілактичних заходів щодо лейкозу великої рогатої худоби у Тарутинському районі Одеської області.

2. Лише комплексний підхід до профілактики лейкозу великої рогатої худоби дає можливість залишатися Тарутинському району Одеської області благополучним сьогодні і у майбутньому.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження в цьому напрямку можуть дати можливість повністю оздоровити присадибні індивідуальні господарства від лейкозу великої рогатої худоби.

Література

1. Актуальна тематика // Здоров'я тварин та ліки. – 2013. – № 7–8. – С. 6.
2. Алімов П. В. Оздоровлення господарств агрокомплексу ВАТ ММ К ім. Ілліча від лейкозу великої рогатої худоби // Ветеринарна медицина України. – 2012. – № 11. – С. 10.
3. Аранчій С. В., Лісконіг В. О. Комплексний метод оздоровлення ВРХ від лейкозу за допомогою вакцини професора Л. І. Нагаєвої // Ветеринарна медицина України. – 2012. – № 2. – С. 10–11.
4. Балім Ю., Фесіна Л., Козирев А. Проблеми і перспективи оздоровлення неблагополучних господарств з лейкозу великої рогатої худоби // Ветеринарна медицина України. – 2008. – № 6. – С. 9–10.
5. Барабанов И. И. Предложения по совершенствованию противолейкозных мероприятий // Вет. консультант. – 2013. – № 7. – С. 9–12.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2015